

Õiguskantsler

Tõnis Mölder
abilinnapea
Tallinna Linnavalitsus
lvpost@tallinnlv.ee

Teie nr

Meie 04.04.2018 nr 7-5/180320/1801584

Lauri Laats
Mustamäe linnaosa vanem
mustamae@tallinnlv.ee

Eluruumi tagamine ja varjupaigateenuse hind

Lugupeetud Tõnis Mölder ja Lauri Laats

Teile teadaolevalt pöördus õiguskantsleri poole [], kelle hinnangul ei ole linn talle andnud eluruumi, nii nagu näevad ette õigusaktid. Peale selle pole avaldaja sõnul arvestatud temalt varjupaigateenuse eest tasu nõudes tema tegelike võimaluste ja vajadustega, sest lepingu järgi peab ta teenuse saamiseks loovutama 95% oma sissetulekust.

Pidades silmas teilt saadud informatsiooni, pole üheselt selge, milline teenus vastab linna hinnangul avaldaja abivajadusele: on see väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus või eluasemeteenus üksi või koos koduteenuse ja isikliku abistajaga ning võlanõustamisega. Seetõttu soovitan linnal sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 3 lg-st 1 ja §-st 15 lähtudes selgitada välja, millist abi avaldaja vajab. Abivajadusele vastav teenus tuleb avaldajale mõistliku aja jooksul tagada.

Samuti soovitan linnal hinnata, kas avaldajalt nõutav varjupaigateenuse tasu on kooskõlas SHS § 16 lg-ga 2. Selle sätte järgi oleneb isikult võetava tasu suurus sotsiaalteenuse mahust, maksumusest ning teenust saava isiku ja tema perekonna majanduslikust olukorrast. Teie selgitustest ei ilmne, et tasu suurust oleks viidatud sätte kohaselt hinnatud. Kui tasu suuruse õiguspärasust hindamist takistab Tallinna linna õigusakt, tuleb õigusakti muuta.

Teie selgitustest ilmnevad järgmised asjaolud.

- 2016. aasta alguses suunati avaldaja [] Hooldekodusse. Seega hindas linn, et üldhooldusteenus on avaldajale sobiv. Avaldaja käitumise tõttu lõpetas hooldekodu temaga lepingu.
- Alates 27.10.2017 on avaldajale osutatud [vältimatu sotsiaalabi järgset varjupaigateenust](#). Teenuse kirjelduse järgi saab teenust taotleja püsiva hooldusvajadusega isik, kes vajab tervisliku seisundi tõttu ööpäevaringset majutust, hooldust ja põetust. Selgitasite, et kõikidele klientidele on tagatud sotsiaalnõustamine, hooldus ja koduõendus ning toitlustamine kolm korda päevas.
- Alates 17.03.2017 on avaldaja võetud Mustamäe Linnaosa Valitsuses sotsiaaleluruumi üürimist taotleva isikuna arvele. Samas avaldasite oma kirjas arvamust, et avaldaja ei ole võimeline iseseisvalt üürilepingu alusel sotsiaaleluruumis elama.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Eelnevast võib järeldada, et avaldaja vajab elukohta ja suure abivajaduse tõttu igapäevaelu toetavaid lisateenuseid. On siiski arusaamatu, milline teenus vastab avaldaja abivajadusele ja mis teenust tal on õigus saada.

Leidsite oma vastuses, et praegu avaldajale osutatavad teenused on talle sobivad, sest need tagavad nii elukoha kui ka vajalikud igapäevateenused. Samal ajal on avaldaja võetud sotsiaaleluruumi taotlejate järjekorda ja antud seega mõista, et tal on võimalik eluaset üürida ja iseseisvalt üürikorteris elada. Pole selge, kas ja milliseid vajalikke teenuseid (koduteenus, isiklik abistaja vmt) hakkaks avaldaja saama siis, kui linn üüriks talle sotsiaaleluruumi. Nii on kujunenud olukord, kus avaldaja on arvamusel, et tal on õigus saada mõistliku aja jooksul sotsiaaleluruum.

Et selgitada välja, millist abi avaldaja vajab ja milline sotsiaalteenus vastab tema abivajadusele, tuleb linnal avaldaja abivajadust hinnata ja teha otsus (haldusakt) kooskõlas SHS §-ga 15. Muu hulgas on vaja luua selgus, kas avaldajal on õigus saada sotsiaaleluruumi teenust koos vajalike muude teenustega. Otsuse tegemisel peab arvestama SHS § 3 lg-s 1 sätestatud sotsiaalhoolekandlise abi andmise põhimõtetega.

Selleks et avaldaja õigused oleksid üheselt selged, peab linn tunnistama kehtetuks haldusakti, millega avaldaja suunati üldhooldusteenusele (kui see teenus ei vasta enam avaldaja abivajadusele). Nimelt ei pruugi haldusakt iseenesest kehtetuks muutuda, kui leping teenuseosutajaga lõpetatakse. Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 61 lg 2 järgi kehtib haldusakt kuni kehtetuks tunnistamiseni, kehtivusaja lõppemiseni, haldusaktiga antud õiguse lõpliku realiseerimiseni või kohustuse täitmiseni, kui seadus ei sätesta teisiti. Seega võib avaldajal olla praegu õigus saada ka üldhooldusteenust, kui ta seda soovib.

Linnal tuleb tagada, et avaldajalt varjupaigateenuse eest võetav tasu oleks kooskõlas SHS § 16 lg-ga 2. Kuna selle sätte järgi tuleb sotsiaalteenuse osutamisel alati hinnata teenust saava inimese majanduslikku olukorda, siis ei tohi jätta ka tasu suurust hindamata. Tasu suuruse hindamata jätmist ei saa õigustada linna õigusakti (selle alusel antud linna asutuse juhi õigusakti) nõuetega. Kui linna õigusakt takistab seaduse täitmist, tuleb seda õigusakti muuta.

Palun andke hiljemalt 30.04.2018 teada, kuidas olete soovitusi järginud.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise